

ਦਇਆ ਚੌਧਰੀ ਜੇ.

ਪਰਮਜੋਤ ਕੌਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ

2017 ਦਾ ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 2814

ਅਪ੍ਰੈਲ 24, 2017

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟੀਕਲ 227 - ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ - ਆਰਡਰ 7 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 11 - ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। 7,25,319.54/- ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਗੰਭੀਰ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ - ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਆਰਡਰ 7, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਚਾਰ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੋਰ ਦੋ ਆਧਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਆਰਡਰ 7, ਰੂਲ 11, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਡਰ ਲਈ, ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਝੂਠੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 13)

ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਸਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਅਲੀ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ.2 ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਪਾਗਲਪਣ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਅਧਰੰਗ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

(ਪੈਰਾ 17)

ਅਨੁਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ .

ਦਇਆ ਚੌਧਰੀ, ਜੇ.

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਧੀਕ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ), ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਤੀ 17.01.2017 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ 19.11.2015 ਤੱਕ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ 7,25,319.57P ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਹਾਈਪੋਥੈਕੇਟਿਡ ਸਟਾਕਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। . ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪਤੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਗਾਰੰਟਰ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ (ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 2) ਗੰਭੀਰ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 17.01.2017 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਪਤੀ ਗੰਭੀਰ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਬਿਮਾਰੀ ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਬੇਲਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵਜੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਗਾਰੰਟਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਪਾਗਲ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਟਲ ਡਿਸਆਰਡਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2.

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ।

(*Daya Chaudhary, J.*)

(5) ਮੁਦਈ-ਉਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਖਾਸਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(6) ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਹੀ ਕਦਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(7) ਬੈਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮਬੱਧ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ/ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11: ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ - ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:-

- (a) ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ;
- (b) ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਾਹਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ;
- (c) ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਸਹੀ ਕੀਮਤ ਹੈ ਪਰ ਮੁਦਈ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਨਾਕਾਫੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਟੈਂਪ-ਪੇਪਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ;
- (d) ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;
- (e) ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ;
- (f) ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਨਿਯਮ 9 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ;

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਟੈਂਪ-ਪੇਪਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ, ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਟੈਂਪ-ਪੇਪਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਘੋਰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ।"

(Daya Chaudhary, J.)

(8) ਨਿਯਮ 11 ਆਰਡਰ 7 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੜਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਸ਼ੱਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਵੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਿਯਮ 11 ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 13 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਮੁਦਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(9) **ਸਲੀਮ ਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਵਿੱਚ¹ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਬਿਆਨ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

(10) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ **ਆਈਟੀਸੀ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਰਜ਼ਾ ਰਿਕਵਰੀ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹੋਰ**² ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਕੀ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੁਝ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(11) ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਆਧਾਰ ਪੂਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਰੀ ਮੁੱਦਈ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਨੂੰਨੀ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਸਹਿਤਾ ਦਾ ਆਰਡਰ 10 ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(12) ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼

¹2003(1) SCC 557

²1998(1) RCR (Civil) 391 (SC)

ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ। ਇਹ 'ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ

ਤਿੰਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, (ਏ) ਜੋ ਬੇਲੋੜੀ, ਘਿਣਾਉਣੀ, ਫਜ਼ੂਲ ਜਾਂ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ, (ਬੀ) ਜੋ ਪੱਖਪਾਤ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਜਾਂ, (c) ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ।

(13) ਆਰਡਰ 7, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਚਾਰ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੋਰ ਦੋ ਆਧਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਆਰਡਰ 7, ਰੂਲ 11, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਡਰ ਲਈ, ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਝੂਠੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

(14) ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ, ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(15) **ਜੀਪੀਏ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਨੀਰਾਧਾ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਪੀਵੀ ਗੁਰੂ ਰਾਜ ਰੈੱਡੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ** ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ,³ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਜੀਪੀਏ ਦੇ ਆਰਡਰ 7, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਐਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੈਂਜਿੰਗ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਖਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ 7, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਇਸ ਲਈ, ਸਖਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੇ ਬਿਆਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਡਰ 7, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੋਕਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ,

ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

(16) ਇਹੀ ਮੁੱਦਾ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ **ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਠਾਨੀਆ** ਬਨਾਮ **ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜਰਿਆਲ**, 4 ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਪੈਰੇ ਨੰ. 7 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"7. ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਛੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਦੋ ਮੁੱਦੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਰਡਰ XIV ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਦਾਇਰਾ ਬਦਲਦਾ ਜਾਂ ਫੈਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

1. ਕੋਡ ਦੇ) ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

8. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11 (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਮੁਦਈ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਆਰਡਰ XIV ਨਿਯਮ 2(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡਰ XIV ਨਿਯਮ 2(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਕ ਹੈ।

9. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਸਲਾ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XIV ਨਿਯਮ 2(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11(a) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 83 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਘੇਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਦਈ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਿਆਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. **ਮੇਅਰ (HK) ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ** ਬਨਾਮ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ, **ਵੈਸਲ ਐਮਵੀ ਫਾਰਚਿਊਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਹੋਰ**, (2006) 3

(Daya Chaudhary, J.)

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਜ਼ੋਠਿਆ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਪੈਰਾ-12 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“ 12. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਤਾ ਦੇ ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੀ ਮੁਦਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਤੱਥ ਸਹੀ ਹੋਣ। ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਹੈ ਜੋ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।, ਧੋਖਾਧੜੀ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਡਿਫਾਲਟ, ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਦਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ...”

11. ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ VII ਨਿਯਮ 11(a) ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਨਿਜ਼ੋਠਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਨਿਰਣੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਲੋੜ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ *ਵਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਗੌਤਮ ਬਨਾਮ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (2007) ਪੈਰਾ-52 'ਤੇ 3 SCC 617:

52. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਰਜਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(17) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਉਹੀ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਸਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਦੇਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ.2 ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਪਾਗਲਪਣ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਅਧਰੰਗ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

(18) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਨੂੰ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(19) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਢੁਕਵੇਂ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ।

ਅਮਿਤ ਅਗਰਵਾਲ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ